

Beslutningsforslag nr. **B 190**

Folketinget 2009-10

Fremsat den 26. marts 2010 af Nanna Westerby (SF), Ole Sohn (SF), Christine Antorini, (S) Per Husted (S),
Marianne Jelved (RV) og Johanne Schmidt-Nielsen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om loft over antal elever i de gymnasiale klasser

Folketinget pålægger regeringen at indføre en
gennemsnitlig klassekvotient i de gymnasiale ud-

dannelser på 26 elever i stamklasserne ved uddan-
nelsesstart (den 5. september).

Bemærkninger til forslaget

Klassekvotienten på de gymnasiale uddannelser er alarmerende høj, og den stiger fortsat år for år. På alt for mange skoler er der i dag for mange unge i hver klasse i forhold til lokalernes fysiske kapacitet og ikke mindst i forhold til muligheden for at gennemføre en fornuftig undervisning. De høje klassekvotienter gælder også på grundholdene, og det vil sige, at det i udgangspunktet er i alle timer, der er for mange elever, hvilket giver mindre tid lærer og elev imellem.

De sidste år har budt på gentagne stigninger i klassestørrelserne. På de almene gymnasier var den gennemsnitlige klassekvotient i skoleåret 2008-09 ifølge UNI-C 27,8. (»Klassekvotienter i de gymnasiale uddannelser«, Hanne Bech, UNI-C, 2009, jf. Uddannelsesudvalget, 2008-09, alm. del – svar på spørgsmål 417). På hhx er den i indeværende skoleår 30,0. Og tallene har over en årrække været stigende.

Der er efter forslagsstillernes opfattelse behov for at stoppe den uheldige udviklingstendens.

Ikke mindst af fysiske årsager giver stigningen problemer. Mange undervisningslokaler er kun bygget til 24 elever. Det er et problem, at der presses alt for mange unge sammen på alt for lidt plads. Undervisningsministeriets bygningsreglement fra 1995 fastsætter et minimumsvolumen på 6 m³ pr. person i et klasseværelse. Hvis dette skulle overholdes på landets ungdomsuddannelser, ville det kræve en udvidelse af lokalerne eller nedsættelse af klassekvotienten.

Forslagsstillerne er bekymrede for, at ambitionerne i den nye gymnasiereform ikke kan realiseres med de høje klassekvotienter, som vi ser i dag. De nye ideer og undervisningsmetoder, der ligger i gymnasiereformen, kræver i høj grad, at læreren har tid og ressourcer til at tage hånd om den enkelte elev. Når der er alt for mange elever på alt for lidt plads, bliver muligheden for at tilgodese den enkelte elevs behov ikke særlig stor. Stigende klassekvotienter vil derfor gå ud over kvaliteten på de gymnasiale uddannelser. Undervisningen risikerer at blive til samlebandsundervisning, hvor især de svagere elever let kan blive overset. Specielt fagligt svage elever får øget fagligt udbytte af at blive undervist i små klasser. Derfor er de høje klassekvo-

tienter en hæmsko for de gymnasiale uddannelsers evne til at få alle unge med. En bekæmpelse af ulighed i uddannelsessystemet og dermed af frafaldet undergraves af de stigende klassekvotienter.

Hvis flere unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse og vi skal mindske frafaldet på ungdomsuddannelserne, må der også være ordentlige rammer for undervisningen. Her er klassekvotienten afgørende, peger også flere forskningsprojekter på. Således viser amerikansk forskning, at en høj klassekvotient særlig påvirker de frafaldstruede elevers udbytte af undervisningen, deres deltagelse i klasserumsarbejdet generelt, indlæringsevne, koncentrationsevne, støjniveau, mulighed for differentieret undervisning, forståelse af undervisningsmåder og oplevelse af »at være med«; og lærer-elev-tid i negativ retning, og det får dermed afgørende indvirkning på, om eleven bliver i sin uddannelse eller ej (Kilde: Class size reduction in California High Schools: An Analysis of Survey Results for the 2006-07 Morgan Hart Program. 2007. The California Department of Education). Og forsker Susanne Murning, der var en af forskerne bag undersøgelsen »Fra gymnasiefremmed til student« (2007) har tidligere udtalt: »Vores undersøgelse viser, at mange af de gymnasiefremmede elever føler sig pressede i de store klasser« (»Socialt udsatte elever presses af kæmpeklasser i gymnasiet«, Information, den 15. maj 2008). Også i Tyskland ser man netop nu på sammenhængen mellem klassekvotienter og frafald. Hamborg er i gang med en gennemgribende skolereform. Skolereformen skal ved hjælp af en lang række tiltag gøre op med et skolesystem, der er overvejende elitært. Selv den tidligere undervisningsminister har udtalt, at man principielt kan tale om »urimelige klassestørrelser« (»Oppositionen: Bertel løber fra løfte om klassekvotienter«, www.altinget.dk, den 27. maj 2009), men har dog ikke løftet sløret for, hvor mange elever der kan sidde i en undervisningsklasse, før det bliver urimeligt.

Når der er foreslået et gennemsnitligt loft over klassekvotienterne, er det for at sikre fleksibilitet til den enkelte skole. Det giver lettere vilkår for planlægning af studieretningerne og sammensætning af hold, uden at dette dog medfører de årlige stigninger

i klassekvotienterne, som vi har set over de sidste mange år. Forslagsstillerne understreger, at gennemsnittet skal regnes ud med udgangspunkt i den enkelte institution og den enkelte uddannelse.

Socialistisk Folkeparti, Socialdemokratiet, Radikale Venstre og Enhedslisten vil dog samtidig opfordre alle landets rektorer til at fremlægge begrundelser for deres prioritering ved store klassestørrelser på skolen. Dette kunne oplagt ske, ved at Undervisningsministeriet bad om oplysninger om klassestørrelserne i forbindelse med aflæggelse af gymnasiernes ressourceregnskab.

Det er vigtigt, at uddannelsesinstitutionernes pressede økonomi ikke forværres med kravet om færre elever i klasserne, og det foreslås derfor, at der afsættes de nødvendige midler hertil. Det fremgår af et svar fra undervisningsministeren den 3.

oktober 2007 (svar på spørgsmål nr. S 6011), at det vil koste 13 mio. kr. at sikre klassekvotienter på maksimalt 28 elever på de gymnasiale uddannelser. Forslagsstillerne vurderer dog, at det bliver dyrere end 13 mio. kr., og forslagsstillerne har i egne finanslovsudspil afsat finansiering til ændringen. Forslagsstillerne mener altså ikke, at det er nok, at institutionerne selv finder midler til nedsættelse af klassekvotienten.

Forslagsstillerne er opmærksomme på, at der også kan være meget store hold på erhvervsskolerne, men disse er organiseret anderledes uden faste stamklasser, hvorfor forslaget ikke omfatter disse uddannelser. Forslagsstillerne er dog meget opmærksomme på udviklingen i antallet af elever på holdene på erhvervsskolerne.

*Skriftlig fremsættelse***Nanna Westerby (SF):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om loft over antal elever i de gymnasiale klasser.

(Beslutningsforslag nr. B 190).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.